

CHƯƠNG TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

CHỦ ĐỀ 2

MỘT SỐ NỘI DUNG TRỌNG TÂM
VỀ NÔNG NGHIỆP, NÔNG THÔN
BỀN VỮNG

TS. NGUYỄN VĂN CÔNG

HÀ GIANG - 2019

Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

I. Chương trình Tái cơ cấu ngành nông nghiệp

- Mô hình tăng trưởng theo chiều rộng – dựa trên khai thác tài nguyên, sử dụng lao động giá rẻ không còn là động lực cho phát triển.
- Việc sản xuất nông nghiệp thâm dụng đầu vào đang làm gia tăng chi phí sản xuất và giảm lợi nhuận của người nông dân, gây tác động tiêu cực đến môi trường.
- Đã đến lúc *Nông nghiệp Việt Nam phải nâng cao vị thế cạnh tranh trên cơ sở nâng cao chất lượng, giá trị gia tăng và an toàn vệ sinh thực phẩm trên cơ sở điều chỉnh cơ cấu, tổ chức và nâng cao trình độ công nghệ sản xuất.*

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

I. Chương trình Tái cơ cấu ngành nông nghiệp

Đề án tái cơ cấu ngành nông nghiệp của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Tháng 6 /2013,

Mục tiêu:

- Duy trì mức tăng trưởng cao, nâng cao khả năng cạnh tranh;
- Đảm bảo thu nhập hợp lý cho nông dân, đảm bảo an ninh lương thực;
- Quản lý vững bền tài nguyên thiên nhiên.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

I. Chương trình Tái cơ cấu ngành nông nghiệp

Nội dung chính:

- Khai thác và phát triển các sản phẩm có lợi thế;
- Phát triển chuỗi giá trị, gắn sản xuất với chế biến và kinh doanh;
- Phát triển thị trường, xúc tiến thương mại.

Ba giải pháp đột phá:

1. Phát triển và đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ;
2. Thu hút đầu tư của doanh nghiệp vào nông nghiệp
3. Đổi mới chính sách, thể chế.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

I. Chương trình Tái cơ cấu ngành nông nghiệp

Kết quả

Đã xây dựng 6 đề án tái cơ cấu

1. Trồng trọt
2. Chăn nuôi
3. Lâm nghiệp
4. Thủy sản
5. Thủy lợi
6. Chế biến Nông lâm thủy sản và nghề Muối

Hình thành 6 kế hoạch chuyên đề:

1. Hoàn thiện cơ chế chính sách;
2. Đổi mới tổ chức sản xuất;
3. Đổi mới khoa học công nghệ;
4. Đào tạo nhân lực;
5. Đổi mới đầu tư công, thu hút đầu tư tư nhân;
6. Kiện toàn tổ chức quản lý nhà nước

Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

I. Chương trình Tái cơ cấu ngành nông nghiệp

Kết quả sau hai năm triển khai, chương trình.

- Chuyển hơn 300 nghìn ha đất lúa kém hiệu quả sang màu và thủy sản.
- Tỷ lệ giống mới được SD 80% ở miền Bắc, trên 50% ở miền Trung và trên 40% ở đồng bằng sông Cửu Long;
- Chăn nuôi chuyển dịch theo hướng trang trại, có tính chuyên nghiệp.
- Chăn nuôi lợn chuyển dần từ đồng bằng sông Hồng, Đông Nam Bộ sang Bắc Trung Bộ, và Tây Nguyên;
- LN nhiều doanh nghiệp chuyển sang chế biến gỗ thành phẩm.
- Thủy sản chuyển từ khai thác ven bờ sang khai thác xa bờ và phát triển nuôi trồng.
- Hơn 85 nghìn ha tưới tiết kiệm nước được áp dụng.
- Cơ giới hóa tăng nhanh, tổn thất sau thu hoạch giảm từ 13 xuống 10%.
- Trên 90% các doanh nghiệp nhà nước thuộc Bộ đã được sắp xếp lại

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

I. Chương trình Tái cơ cấu ngành nông nghiệp

Hạn chế

- Quá trình tái cơ cấu diễn ra chậm và không bền vững
- Kết quả chuyển biến chưa rõ ràng
- Tăng trưởng của ngành tiếp tục giảm
- Thu nhập của nông dân chậm cải thiện
- Vấn đề môi trường và vệ sinh an toàn thực phẩm kém

Các yếu kém chính là:

- Chưa tạo ra chuyển biến trong thu hút đầu tư phát triển nông nghiệp;
- Kết cấu và tỷ trọng vốn đầu tư cho nông nghiệp chưa thay đổi nhiều;
- Quản lý khoa học công nghệ chậm cải thiện;
- Doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp yếu
- Kinh tế hợp tác yếu
- Tích tụ đất đai chậm
- Thị trường nông sản chưa có bước đột phá...

II. Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới

- Quyết định số 1980/QĐ-TTg ngày 17/10/2016 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Bộ tiêu chí quốc gia về xã NTM giai đoạn 2016-2020
- Quyết định số 691/QĐ-TTg ngày 05/6/2018 về ban hành tiêu chí xã NTM kiểu mẫu giai đoạn 2018-2020

II. Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới

Mục tiêu

- Xây dựng NTM để nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân; có kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội phù hợp; cơ cấu kinh tế và các hình thức tổ chức sản xuất hợp lý, gắn phát triển nông nghiệp với công nghiệp, dịch vụ; gắn phát triển nông thôn với đô thị; xã hội nông thôn dân chủ, bình đẳng, ổn định, giàu bản sắc văn hóa dân tộc; môi trường sinh thái được bảo vệ; quốc phòng và an ninh, trật tự được giữ vững.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

Nghị quyết Trung ương 26 (Khóa X năm 2008) về nông nghiệp – nông dân – nông thôn.

“**Xây dựng nền nông nghiệp** phát triển toàn diện theo hướng hiện đại, bền vững, sản xuất hàng hoá lớn, có năng suất, chất lượng, hiệu quả và khả năng cạnh tranh cao, đảm bảo vững chắc an ninh lương thực quốc gia cả trước mắt và lâu dài.

Xây dựng nông thôn mới có kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội hiện đại; cơ cấu kinh tế và các hình thức tổ chức sản xuất hợp lý, gắn nông nghiệp với phát triển nhanh công nghiệp, dịch vụ, đô thị theo quy hoạch; xã hội nông thôn ổn định, giàu bản sắc văn hoá dân tộc; dân trí được nâng cao, môi trường sinh thái được bảo vệ; hệ thống chính trị ở nông thôn dưới sự lãnh đạo của Đảng được tăng cường.”

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

- Nông thôn là địa bàn để phát triển SX nông nghiệp; là nền tảng xã hội, môi trường để kinh tế nông nghiệp tiến lên sản xuất lớn hàng hóa hiện đại và bền vững.
- Nông thôn, nông nghiệp gắn bó hài hòa với đô thị và công nghiệp, dịch vụ thành một chỉnh thể thống nhất. Trong đó, mối quan hệ nông nghiệp – nông thôn – nông dân đóng vai trò nền tảng

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

- Nông nghiệp ưu tiên đầu tư sản xuất lương thực, thúc đẩy xuất khẩu.
- Những vấn đề về xã hội nông thôn, chất lượng cuộc sống của nông dân chưa được quan tâm đúng mức.
- Chương trình xây dựng nông thôn mới nhằm cân bằng lại các hoạt động phát triển xã hội, môi trường nông thôn.

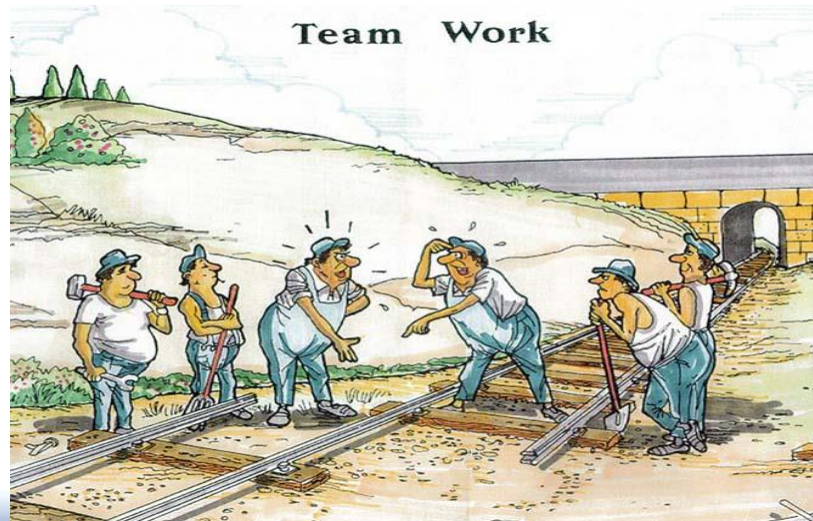
Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

Yếu kém cơ bản qua sơ kết 5 năm (2010-2015) là:

- Công tác xây dựng nông thôn mới thiên về xây dựng cơ bản, tập trung xây dựng công trình hơn là hoạt động phát triển văn hóa, đời sống và cả sinh kế của nông dân.
- Vì thế, sản xuất nông nghiệp chưa phải là mảng thành tích vượt trội.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

Thành công ban đầu của Chương trình xây dựng nông thôn mới đã tạo ra nền tảng quan trọng thúc đẩy sản xuất nông nghiệp phát triển.

Thứ nhất, thực hiện tốt nội dung về phát triển sản xuất

- Công tác dồn điền đổi thửa ở các tỉnh miền Bắc và việc xây dựng những “cánh đồng lớn” ở các tỉnh miền Nam được tiến hành rộng rãi.
- Chính sách cho người dân vay vốn mua các loại máy móc đã tạo điều kiện thuận lợi cho áp dụng cơ giới hóa vào sản xuất nông nghiệp, tại nhiều địa phương, tỉ lệ cơ giới hóa đã tăng lên gấp đôi.

Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

Thứ hai, PT hệ thống cơ sở hạ tầng kinh tế nông thôn:

- Hệ thống giao thông nông thôn phát triển vượt bậc.
- Gần 97% người dân được sử dụng điện nông thôn
- Phát triển trên qui mô rộng hệ thống giao thông nông thôn, hệ thống đường nội đồng, hệ thống cấp điện, hệ thống thủy lợi đã góp phần đẩy nhanh quá trình áp dụng cơ giới hóa, điện khí hóa trong sản xuất nông nghiệp, nâng cao năng suất và hoàn thiện kỹ thuật canh tác.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

III. Sự gắn bó giữa Chương trình Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình xây dựng nông thôn mới

- Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới đã có tác động tối quan trọng trong việc tạo điều kiện cho nông nghiệp phát triển theo hướng sản xuất hàng hóa lớn hiện đại.
- Chương trình Tái cơ cấu với mục tiêu cải thiện phương thức sản xuất nông nghiệp, định hướng lại phát triển nông nghiệp phù hợp với lợi thế từng vùng sẽ:
 - Tiếp tục giúp cải thiện thu nhập của người dân
 - Giữ vững sự phát triển của ngành nông nghiệp
 - Đảm bảo an ninh lương thực ...

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

1. Về nội dung Quy hoạch xây dựng nông thôn mới

Quy hoạch sản xuất nông nghiệp gắn với quy hoạch nông thôn và quy hoạch đô thị:

- + Liên kết đồng bộ hệ thống kết cấu hạ tầng nông thôn.
- + Cho phép khai thác, sử dụng các tài nguyên hiệu quả.
- + hài hòa mục đích sản xuất nông nghiệp với bảo tồn văn hóa.
- + hài hòa mục tiêu phát triển kinh tế với bảo vệ an toàn cho sản xuất và đời sống cư dân nông thôn.

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

2. Về nội dung **Phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội:**

- + Đảm bảo phát triển hệ thống giao thông, thủy lợi và điện lưới, thông tin liên lạc, ...
- + Kết hợp xây dựng đồng ruộng theo qui mô lớn, kết hợp giao thông và thủy lợi nội đồng với xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn.
- + Hình thành các thiết chế cộng đồng để quản lý các công trình kết cấu hạ tầng phục vụ sản xuất nông nghiệp.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

- 3- Về nội dung **Phát triển sản xuất gắn với tái cơ cấu nông nghiệp**, chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông thôn, nâng cao thu nhập cho người dân nông thôn và nội dung Giảm nghèo và an sinh xã hội:
- + Cần phát triển hộ nông dân sản xuất nhỏ lên thành sản xuất lớn. Dồn điền đổi thửa, tích tụ đất đai, phát triển kinh tế trang trại....
 - + Phát triển chuỗi giá trị các sản phẩm
 - + Liên kết nông dân với nhau trong kinh tế hợp tác; thu hút doanh nghiệp về đầu tư sản xuất, kinh doanh trong nông nghiệp, nông thôn;

Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

4- Về các nội dung Phát triển giáo dục ở nông thôn, Phát triển y tế cơ sở, nâng cao chất lượng chăm sóc sức khỏe người dân nông thôn, Nâng cao chất lượng đời sống văn hóa người dân nông thôn:

- + Nghiên cứu bổ sung nâng cao chất lượng giáo dục, hỗ trợ công tác khuyến học ở nông thôn.
- + Đảm bảo các cơ sở hạ tầng phục vụ đời sống

Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

- 5- Về nội dung **Vệ sinh môi trường nông thôn**, khắc phục xử lý ô nhiễm, cải thiện môi trường làng nghề:
- + Sản xuất nông nghiệp không gây ô nhiễm,
 - + Phát triển đô thị và công nghiệp không gây ô nhiễm.
 - + SX nông nghiệp không làm mất cân bằng tài nguyên.
 - + Tạo điều kiện căn bản sản xuất nông nghiệp sạch, tăng khả năng cạnh tranh cho nông sản.

Bài 2

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

- 6- Về nội dung **Nâng cao chất lượng phát huy vai trò tổ chức Đảng, chính quyền, đoàn thể chính trị - xã hội trong xây dựng nông thôn mới, cải thiện chất lượng hành chính công đảm bảo và tăng cường khả năng tiếp cận pháp luật:**
- + cải thiện môi trường đầu tư, thu hút được nhiều doanh nghiệp vào nông nghiệp.
 - + Tổ chức được các vùng chuyên canh phát triển sản xuất, hình thành các liên kết.
 - + Tổ chức và huy động hiệu quả việc cung cấp dịch vụ công như giống, khuyến nông, nghiên cứu khoa học, bảo vệ thực vật, thú y,... phục vụ sản xuất và đời sống .

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

7- Về nội dung **Giữ vững quốc phòng an ninh và trật tự nông thôn:**

- + Tạo ra môi trường ổn định bảo vệ sản xuất.
- + Bảo vệ điều kiện làm ăn an toàn cho ngư dân, cư dân làm việc trên biên giới, hải đảo...
- + Bảo vệ quyền lợi chính đáng của lao động.
- + Đảm bảo quản lý tài nguyên, bảo vệ môi trường, bảo vệ cảnh quan và tính đa dạng sinh học, ngăn chặn sinh vật ngoại lai.

TÁI CƠ CẤU NGÀNH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

IV. Nội dung cần triển khai để tăng cường gắn kết và tác động qua lại của hai chương trình

8- Với nội dung **Nâng cao năng lực xây dựng nông thôn mới và giám sát, đánh giá, truyền thông:**

Tạo điều kiện nâng cao vai trò chủ thể của cư dân nông thôn trong tổ chức sản xuất và phát triển nông thôn, giúp họ chủ động tham gia xây dựng, đóng góp chính sách, qui hoạch, quản lý chương trình phát triển.

Chúc anh chị thành công

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN

NGUYỄN VĂN CÔNG